

číslo 2 / červen 2011

ZOO

report

magazín pro přátele Zoo Brno

BRNO

odborná příloha
ZOO REPORT PROFI

Příhovor

Bc. Roman Onderka, MBA

STRANA 3

Na Dětské se narodila tři hříbata miniappaloos

Lenka Zelinková

STRANA 4

**Poodří nabízí neporušenou přírodu
za humny velkoměsta**

Mgr. Jana Kristianová

STRANA 5

**Zoologický poklad přišel z Jersey:
dvojčazyčníci haitští**

Michal Balcar

STRANA 6, 7

Vlast pakoní zachráněna

Eduard Stuchlík

STRANA 8

Horké novinky

(red)

STRANA 9

Dva Bílí sloni přišli k nám

Eduard Stuchlík

STRANA 10

**Začíná nová kapitola chovu žiraf
sířovaných**

Eduard Stuchlík

STRANA 11

Zooreport

magazín pro přátele Zoo Brno

červen 2011

číslo 2/11, ročník XIII

Vydavatel:

Zoologická zahrada města Brna
U Zoo 46, 635 00 Brno, Česká republika

tel.: +420 546 432 311

fax: +420 546 210 000

e-mail: zoo@zoobrna.cz

Nakladatel:

Peleos, spol. s r.o.

e-mail: info.brno@peleos.cz

Adresa redakce:

Zoologická zahrada města Brna

Redakce Zooreport

U Zoo 46, 635 00 Brno, Česká republika

tel.: +420 546 432 370

fax: +420 546 210 000

e-mail: stuchlik@zoobrna.cz

Vedoucí redaktor:

Bc. Eduard Stuchlík

Odborní lektoři:

RNDr. Bohumil Král, CSc.

Mgr. Lubomír Selinger

Náklad:

1 500 ks v české verzi

500 ks v anglické verzi

Fotografie (pokud není uvedeno jinak):

Eduard Stuchlík

První strana:

Pakoně modří

NEPRODEJNÉ

Zoologická zahrada je ostrovem poznání i archou Noemovou

Historii Země od počátku provází vznik a zánik živočišných i rostlinných druhů. Hromadné vymírání bylo vždy důsledkem náhlých klimatických změn nebo velkých přírodních katastrof. Nevidaný úbytek biologické rozmanitosti však nastal s rozvojem civilizace. Zoologické zahrady tak nyní slouží jako místa poznání, vědecká pracoviště i pomyslná Noemova archa, zachraňující ohrožené živočišné druhy naší planety.

Již po staletí se všude ve světě budují zoologické zahrady, které nám běžným smrtelníkům umožňují bez dlouhého cestování pozorovat život stovek rozličných druhů živočichů ze všech kontinentů a vědcům a ochranářům zkoumat ohrožené druhy, rozmnožovat je a navracet zpět do volné přírody. Není asi příliš známo, ale stojí to za zmínku, že první zoologickou zahradu, o níž se dochovaly zprávy, současníci příznačně nazývali Zahrada moudrasti. Existovala v Číně, v době před přibližně třemi tisíci lety.

Brněnská zoologická zahrada nemá sice za sebou historii počítanou na stovky let, ale i tak se již významně zapsala do povědomí odborné veřejnosti a do vzpomínek několika generací. Již jako malé dítě jsem tam strávil řadu hezkých chvil a obdivoval známá i méně známá zvířata. Snad jen ten bystrý kopeček, Mniší horu, jsem v té době vnímal nižší než v současném dospělém věku. S radostí však sleduji, jak se naše zoologická zahrada postupně mění, rozšiřuje a modernizuje. Výběhy pro sumaterské tygry,

Roman Onderka se psem Chrisem

kanadské bobry, arktické vlky či kamčatské medvědy vnášejí autenticitu exotické přírody do prostředí velkoměsta. A například expozice Dětské zoo zase umožňuje městským dětem důvěrně se seznámit s dříve běžnými domácími zvířaty, což je pro ně mnohdy větší atrakce než poznání cizokrajného klokanu či žirafy.

Na návštěvu brněnské zoo a setkání se zvířaty ze všech koutů světa mě teď také doprovází nový člen rodiny, roční mops jménem Chris. Je to věrný parťák, jak má být, se vším všudy. Když se vrátím domů

v kteroukoliv denní i noční hodinu, nadšeně mě vítá, se vším souhlasí a nikomu nic neprozradí. Jen s těmi zvířátky v zoo by se chtěl seznamovat přímo osobně, ale to jsem mu rázně vymluvil. Pozorovat zvířata je povoleno, krmit a rušit zakázáno! To ví přece každý...

Bc. Roman Onderka, MBA
primátor města Brna

Bc. Roman Onderka, MBA

se narodil v roce 1965 v Brně a je tělem i duší Brňák. V současné době již druhé volební období vykonává funkci primátora svého rodného a milovaného města. Cesta až na pozici primátora však nebyla přímá.

Jeho původní profesí byla a láskou stále zůstává železnice, kde pracoval nejdříve jako mechanik, později jako vozmistr Českých drah. Zastával rovněž funkci tajemníka dopravy a přepravy pro kraj Jihomoravský a Vysočina Odborového svazu železničářů. Teprve v roce 2002 svůj dlouholetý zájem o věci veřejné promítl do začátku politické kariéry. Byl zvolen za ČSSD do Zastupitelstva města Brna i městské části Starý Lískovec. Od roku 2006 zastává funkci primátora statutárního města Brna.

Absolvoval studijní program Ekonomika a management, obor Ekonomika a právo v podnikání, na Vysoké škole Karla Engliše, kde získal titul bakalář. Následně absolvoval na Fakultě podnikatelské VUT Brno studijní program Master of Business Administration (MBA).

Největší radost mu dělají jeho blízcí – syn, přítelkyně a pes. A pokud to jen trochu čas dovolí, rád sportuje, čte a chodí do divadla.

Tymián se svou matkou

Gin se svou matkou a chovatelkou

V Dětské zoo se narodila tři hříbata miniappaloos

Tři hříbata plemene miniappaloosa se letos v dubnu narodila klisnám chovaným v naší Dětské zoo. Miniappaloosa je plemeno velmi mladé, vyšlechtěné v Evropě (v Nizozemí), ale pocházející ze Severní Ameriky, z indiánských koní appaloos.

Jeho typickým znakem je velmi atraktivní, pestré zbarvení, nápadně skvrnitá, jakoby kropenatá srst. Na malé výšce miniappaloos – v kohoutku dosahují necelých devadesát centimetrů – se podílela různá plemena poníků. V naší zoo, kam jsme tři páry dovezli v roce 2010 z Nizozemí, slouží miniappaloosy k projížďkám nejmenších dětských návštěvníků.

Vůbec prvním hříbětem tohoto plemene, narozeným v Zoo Brno, je hřebeček, který dostal jméno Tymián; klisna Tessa ho porodila 6. dubna 2011. Tessa je zkušená matka a chová se klidně a vyrovnaně, nejvíce žádných zbytečných obav z lidí a okolí. Proto jsme si mohli s Tymiánem od prvních dní hrát a hrou ho seznamovat se základními návyky při zvedání nožiček či nasazování ohlávky. Tymiánek je velice učenlivé hříbátko, které si brzy začalo chodit pro ohlávku samo, protože vědělo, že za to dostane velkou pochvalu.

Další hřebeček přišel na svět o týden později, kobylce Lisbeth se narodil 13. dubna. Dostal jméno Lord Berry. Lisbeth byla prvoroďičkou, a proto jsme si chtěli porod ohlídat. Leč příchod jejího hříběte na svět nás trochu zaskočil. Lisbeth totiž v době říje chodila do výběhu s Belfigorem, otcem Lorda Berryho, a u přirozené volné plemenitby nelze s určitostí stanovit, kdy klisna zabřežne. Z Lorda

Berryho se vyvinul zdravý a silný hřebeček, přestože při narození vážil jen přibližně 15 kg, náleží totiž k velmi malé variantě miniappaloos. Vzhledem k jeho malým rozměrům a nízké váze jsme ho v prvních dnech ze stáje do výběhu nosili. Zprvu působil zmateně a nešikovně, ale moc dobře věděl, co chce: když u lidských přátel nenašel mlíčko, ze vzteku se postavil na zadní a hned na to odhodlaně vykopl. Chvilku mu trvalo, než pochopil, že musí chodit pít k matce, a když mu to došlo, následoval ji radostně a sebejistě. Lisbeth, Belfigor a Lord Berry tráví dny pohromadě ve společné ohradě, působí tedy jako spokojená rodinka.

Třetím letošním hříbětem miniappaloosy je opět hřebeček, narozený 19. dubna. Jmenuje se Gin, jeho matkou je kobylka Geisha. Po porodu byla Geisha přísná, až hysterická, Ginovi nedovolila vzdálit se ani metr. Ze zoufalství, a také ze zvědavosti, čeho jsou jeho nohy schopny, se Gin pohyboval jen kolem matky, stále dokola a dokola, pak se otočil a pokračoval opět a znovu dokola a dokola, jen v opačném směru. Nepůsobil příliš inteligentně, vypadal spíše lehce retardovaný. Vše se změnilo, když se nedůvěřivá Geisha po pár týdnech umoudřila a mláděti dala více volnosti. Z Gina se rázem stal učenlivý a velice společenský hřebeček, slyšící na jméno a hrdě přicházející pro svou modrou ohlávku. Už nechodí kolem Geishi, ale hraje si s Tymiánem. Hřebečci se škádlí, dávají si závody, neustále vymýšlí, co by matkám provedli za rošťárnu.

Všichni tři jsou zdraví, silní a mají se čile k světu. Každý má jinou povahu, jinou výšku a jinak pestré zbarvení, všechny ale baví učit se novým věcem. Dělalí svým chovatelům a ošetřovatelům jenom radost.

*Lenka Zelinková,
chovatelka na Dětské zoo*

Lord Berry (v popředí) s rodiči

Poodří nabízí neporušenou přírodu za humny velkoměsta

Chráněná krajinná oblast (CHKO) Poodří se nachází v severovýchodní části Moravské brány, mezi obcí Vražné (ležící nedaleko města Oder) a jižním okrajem Ostravy, podél řeky Odry v délce 30 kilometrů. Vyhlášena byla na ploše 81,5 km² v roce 1991, letos tedy slaví dvacet let trvání. Ochrana se vztahuje na zachovalé nivní louky s rozptýlenou zelení, nezregulovaný meandrující tok řeky Odry, její přítoky, ale i na mrtvá ramena a lužní lesy. Ve všech těchto biotopech se vyskytují vzácné druhy rostlin a živočichů.

Při vysokých vodních stavech se řeka Odra pravidelně rozlévá na okolní louky, kde nezpůsobuje závažné škody. Tento jev, na mnoha místech naší republiky již potlačený, chrání kulturní krajinu za hranici chráněné oblasti před záplavami a rovněž zaručuje, že mokřadní společenstva, typická pro Poodří, zůstávají zachována. Území CHKO je natolik pozoruhodné, že bylo celé zařazeno mezi evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Statut ochrany tu získaly druhy, které jsou pro oblast charakteristické a vyskytují se v ní v reprezentativním počtu, jako např. kuňka ohnivá (*Bombina orientalis*), pískoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*), páchník hnědý (*OsmoDERMA eremita*), moták pochop (*Circus aeruginosus*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*) nebo kopřivka obecná (*Anas strepera*).

Z dominantních mokřadních druhů zmiňme především motáka pochopa, který se stal symbolem CHKO a je znázorněn v jeho znaku. Moták je dravec, který k hnízdění potřebuje zaplavená pobřežní pásma (litorály) rybníků, tůň a mokřadů, porostlá rákosem či orobincem, která jsou v dnešní době často vzácností. Za potravu moták létá do širokého okolí, kde loví na loukách a polích především hlodavce, čímž brání jejich přemnožení. Dalším významným ptačím druhem Poodří je ledňáček říční, náš létající klenot, který si staví hnízda v hliněných kolmých březích

Foto: Václav Osmařík

Rybník Kačírek se zachovalým litorálem

vodních toků. Odra sice poskytuje dostatek hnízdních příležitostí, avšak přitom, jak se pravidelně vylévá z břehů, ohrožuje vybudované nory i s mláďaty. V Poodří proto ledňáček využívá k hnízdění častěji přítoky než samotnou mohutnou řeku. Často se také stane, že si na břehu rybníka vyhlédne strom vyvrácený i s kořenovým balem, v něm vyhrabe noru a zahnízdí. Klasická nora má délku 50–80 cm, ale tady si musí většinou vystačit s délkou okolo 30 cm. Někdy ledňáček hrabe tak intenzivně, že se prokope skrz až na odvrácenou stranu balu.

Poodří je typické také svými bohatými rybníčními systémy, napočítáme zde 58 rybníků. Některé jsou rybářsky plně využívány, jiné mají nastavena taková pravidla hospodaření, že poskytují vhodné životní prostředí nejen pro mnoho dalších ptačích druhů, ať hnízdních, či na tahu, ale i pro obojživelníky, kteří je využívají k rozmnožování, některé druhy i k zimování. Tyto rybníky vytvářejí základní podmínky pro zachování místních populací. Např. v přírodních rezervacích Bažantula či Kotvice můžeme zvečera poslouchat chóry kuněk ohnivých, skokanů zelených (*Rana kl. esculenta*), skokanů skřehotavých (*Rana ridibunda*) nebo rosníček zelených (*Hyla arborea*). Nejsilnější hlas má rosníčka, pokud ji spatříme třeba v rákosí, překvapí nás malými tělesnými rozměry v poměru k síle hlasu. Všichni tyto obojživelníci se živí nejrůznějším hmyzem včetně komárů (loví je jak v larválním stadiu, tak i dospělce), zaujmají tedy

Foto: Jana Kristianová

Mláďata motáka pochopa, částečně ještě v prachovém peří

důležitou část potravního řetězce. Dalšími významnými lovci hmyzu u rybníků i v lužních lesích jsou netopýři. Pokud se za soumraku procházíme po hrázi, můžeme pozorovat větší netopýry rezavé (*Nyctalus noctula*), jak létají ve výšce několika metrů nad rybníkem, nebo menší netopýry vodní (*Myotis daubentoni*), kteří loví hmyz podél břehů, těsně nad vodní hladinou. Úkryty nalézají v dutinách stromů, netopýři rezaví v nich i zimují. Jeskynní zimoviště netopýřů v Poodří nenajdeme.

Všechny výše jmenované i mnoho dalších druhů živočichů lze celkem snadno spatřit při inspirativních pěších toulkách dosud nádherně zachovalou přírodou Chráněné krajinné oblasti Poodří.

Mgr. Jana Kristianová,
zooložka Správy CHKO Poodří

Foto Pavel Hruška

Dvojazyčník haitský v expozičním teráriu

Foto Pavel Hruška

Expozice dvojazyčníků. Bednička, která skrývala zoologický poklad, je už prázdná

Zoologický poklad přišel z Jersey: dvojazyčníci haitští

S velkou netrpělivostí jsme 19. května odklopili víko bedýnky obsahující nesmírně cenný zoologický poklad. Kamion jej dopravil z Durellovy záchranné

stanice (Durrell Wildlife Conservation Trust) na britském ostrově Jersey, založené známým spisovatelem, cestovatelem a zoologem Geraldem Durrellem a proslulé úspěšnými reintrodukcemi zvířecích druhů, jimž hrozí zánik.

V nitru zásilky jsme našli pět plátěných pytlíků, které po krátkou dobu přepravy sloužily jako úkryt pěti ještěřů, dvojazyčníků haitských (*Celestus warreni*), patřících k jednomu z nejvíce ohrožených živočichů současnosti. Jednoho samce jsme vypustili do nově upraveného expozičního terária v pavilonu Tropické království, zbývající dva páry jsme jako chovné umístili do zázemí pavilonu.

Dvojazyčník haitský patří do čeledi slepýšoviti (*Anguidae*) a podčeledi dvojazyčníci (*Diplaglossinae*), obsahující asi dvacet druhů žijících na Antilách, ve Střední a Jižní Americe. Ještě v poměrně nedávné době dvojazyčník haitský obýval rozsáhlé plochy na severu Hispanioly, jednoho z ostrovů Velkých Antil, na němž se nacházejí dva státní útvary - Haiti a Dominikánská republika. Žil tam ve vlhkých, nížinných lesích, kde hledal úkryty ve vrstvě listů, pod padlými kmeny i pod kameny. Neuvěřitelně strmý a rychlý pokles početnosti jeho populace, který nastal během posledních přibližně dvaceti let, zaskočil jak zoology, tak ochránáře z celého světa.

Jaké jsou hlavní příčiny úbytku? Je jich několik. Především je to ztráta přirozeného prostředí. Na Hispaniole se rozmáhá masivní odlesňování

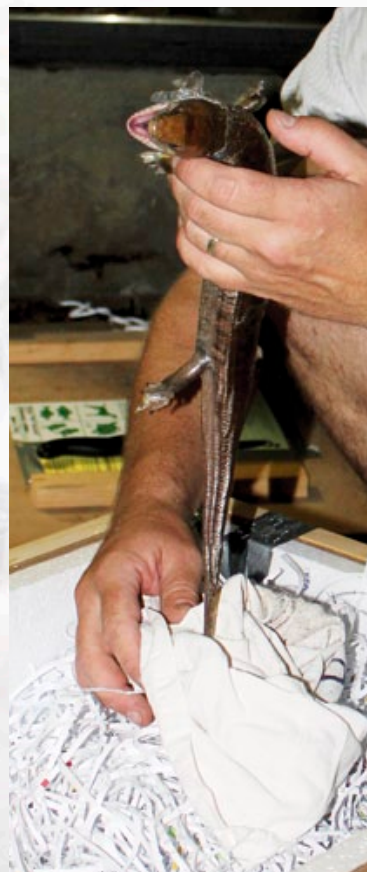

Foto Pavel Hruška

Dvojazyčníci přicestovali každý v plátěném váčku

obrovských území, které nyní slouží jako pastviny či plochy pro pěstování nejrůznějších kulturních plodin. Přímou destruktivně působí na již značně oslabenou populaci neustálá predace zdivočelých psů, koček a z Afriky zavlečené cibetkovité šelmičky mangusty liščí (*Cynictis penicillata*), která byla do fauny ostrova introdukována při nepromyšleném biologickém boji proti hadům. Další rána přichází rovněž od člověka: domorodci považují dvojazyčníky za jedovaté a nemilosrdně je usmrcují (některé zprávy naznačují, že dvojazyčníci jsou také součástí tajemného kultu voodoo).

V současné době nalézáme dvojazyčníka haitského už jen na území Haiti, v oblasti, jejíž hranice vymezuje plochu menší než 100 km². Ale i tato část ostrova již podléhá změnám, takže populace je natolik rozptýlená, že celkem obývá méně než 10 km². V Dominikánské republice byl dvojazyčník haitský naposledy zjištěn v roce 2004, v oblasti Puerto Plata.

Alarmující situace se promítla do zařazení dvojazyčníka haitského v Červené knize ohrožených druhů zvířat, vydávané Mezinárodní unií ochrany přírody

Foto Pavel Hruška

Břišní část těla dvojjazyčníka

(IUCN Red List). Od roku 2004 je tam uváděn jako druh kriticky ohrožený (critically endangered, CR). Mezi instituce, které se jako první začaly zabývat jeho záchranou, patří Zoo Nashville v severoamerickém státě Tennessee a Zoo Jersey (jak bývá někdy nazývána Durellova záchraná stanice) ve Velké Británii. V těchto zahradách se nachází největší počet jedinců chovaných v lidské péči. Rovněž tak většina základních biologických dat byla získána právě odtud. Dvojjazyčník, jehož české jméno je odvozeno od tvaru jazyka, na špičce rozděleného na dvě části, představuje vejcoživo-rody (ovoviviparní) typ ještěřa. Samice dvojjazyčníka haitského rodí během vlhkého období 8–30 mláďat, která měří 46–49 mm a jejich hmotnost se pohybuje v rozmezí 1,4–1,8 g. První potravou je malý hmyz. Dospělí jedinci si s oblibou pochutnají kromě hmyzu i na žížalách, měkkýších a také na mláďatech savců, hlavně rovněž zavlečených drobných hlodavců. Pohlavní dospělosti dosahují ve věku kolem tří až čtyř let. Většina herpetologů i špičkových chovatelů v zoologických zahradách se domnívá, že dvojjazyčník haitský se dožívá 25–30 let, možná i více.

Prvními odchovanými dvojjazyčníky haitskými se mohla pochlubit Zoo Nashville (kde se narodili i jedinci, jež nyní chová naše zoo), později se k ní přidala i Zoo Jersey. Odchovaná zvířata z těchto dvou institucí jsou postupně umisťována v dalších zoologických zahradách v USA i v Evropě. Evropský záchraný program pro kriticky ohroženého dvojjazyčníka haitského se teprve začíná rozjíždět,

Foto Michal Balcar

I dvojjazyčník dokáže pořádně kousnout

Foto Michal Balcar

Dvojjazyčník svlékající starou pokožku

na našem subkontinentu však už můžeme spatřit dvojjazyčníky haitské v Zoo Barcelona ve Španělsku, v Zoo Penkržide ve Velké Británii, v maďarské Zoo Budapešť nebo ve dvou polských zoo – v Plocku a ve Vratislavi. Mezinárodní systém evidence druhů (ISIS) v červnu 2011 registroval 280 chovaných jedinců, z toho na Evropu připadá 44 jedinců. Je mou milou povinností oznámit, že i Zoo Brno se zapojila do boje za záchranu tohoto vymírajícího ještěřa a že se tak chce přidat k zahradám, které dávají stále větší přednost chovu kriticky ohrožených druhů před zvířaty v přírodě běžnými či dokonce domestikovanými, jejichž hodnota je z pohledu zachování biodiverzity mizivá.

Při předávání vzácných odchovků, jakými jsou dvojjazyčníci haitští, si mateřské zoo jistě dobře rozmýšlejí, na koho se obrátit. Brněnská zahrada si získala důvěru úspěšnými odchovy leguánů kubánských a nosorohých, tedy ještěřů pocházejících stejně jako dvojjazyčníci z Karibské oblasti, takže chovatelé z Jersey se s brněnskými mohli podělit o dar z Nashvillu. Doufám, že i těmto vzácným tvorům dokážeme u nás v Brně vytvořit optimální podmínky k životu, a že se brzy dočkáme narození prvních mláďat dvojjazyčníků haitských.

Michal Balcar,
revírník na pracovištích Terárium,
Ptačinec a Jižní Amerika

▼ ▲ **Mládě pakoně modrého s rodiči**

Vlast pakoni zachráněna

Pakoně modří se na Mniší hoře poprvé objevili v roce 1974, kdy brněnská zoo získala jednoho samce a tři samice, kteří patřili ke skupině zvířat dovezených Josefem Vágnerem z africké divočiny. Chov, průběžně provázený výměnami odrostlejších mláďat za nepřibuzné jedince, trvá od té doby nepřetržitě až podnes. Současná skupina sestává z jednoho samce, tří samic a mláděte, které se narodilo 19. května 2011.

Pakoně jsou zvířata všeobecně známá patrně proto, že jsou vděčným námětem fotografů divoké přírody – kdo by neznal záběry stád, která se při migraci za vodou a potravou vrhají ze srázu do řeky, kde číhají krokodýli, nebo která v obrovském počtu táhnou nekonečnými pláněmi za doprovodu zeber a dalších zvířat. V zoologických zahradách však kupodivu pakoně, ale i jiné antilopy, působí spíše nenápadně. Brněnští pakoně většinou posedávají někde v koutu rozlehlého výběhu Safari a jen občas tryskem proběhnou vodou jezírka. Žijí jakoby ve stínu majestátních žiraf a výrazně pruhovaných zeber, s nimiž výběh sdílejí. Spolu však všichni vytvářejí působivou atmosféru subsaharské savany.

Pakoně modří jsou nejpočetnějším z pěti poddruhů pakoně žíhaného, který se vyskytuje v několika větších či menších oddělených oblastech na východě a jihu Afriky. Počet zvířat tohoto druhu se odhaduje na 1,55 milionu, z toho však 1,3 milionu připadá na populaci migrující tanzanským národním parkem Serengeti, který se nachází východně od Viktoriina jezera a zaujímá plochu 14 763 km² (hustota osídlení tam byla vypočítána na 35 pakoni na km²).

Vysoký počet jedinců i to, že část žije v rezervacích, napovídá, že pakoni žíhanému téměř nic nehrozí. Mezinárodní seznam ohrožených druhů (IUCN Red List) jej řadí do kategorie málo dotčený (least concern, LC). Prostředí, v němž pakoně žijí, se však může změnit k horšímu, například v důsledku

rozvoje zemědělství. Mimo chráněná území se pakoně dostávají do konfliktu s farmáři, jejichž dobytčí ohrady přerušují migrační tahy. Jako nejdrastičtější byl zaznamenán případ, kdy plot veterinární uzavírky způsobil v suchém období roku 1980 úhyn tisíců pakoniů mířících k jezeru Xau na severovýchodě pouště Kalahari. Ploty donutily některé pakoně přejít na usedlý způsob života v rezervacích, které poskytují vodu a potravu celoročně.

Ochrana druhu bude záviset na režimu v Serengeti, kde žije většina pakoniů. Ti tam nemohou přejít na usedlý způsob života, protože část roku je voda k dispozici jen v západní části parku. Dálnice, která měla vést středem Serengeti, by způsobila pokles počtu pakoni z 1,3 milionu na pouhých 200 000. Houfně by hynula i ostatní migrující zvířata, i predátoři, kteří jsou mnohde na migraci závislí. Vědci odhadli, že by dálnice zabila jeden a čtvrt milionu zvířat. Obrovské přírodní bohatství Serengeti by bylo pro budoucí generace ztraceno, úchvatné divadlo přírody, každoroční tah tisícíhlavých stád, by navždy zmizelo.

V červnu tohoto roku, po protestech vědců a ochranářů (například Londýnské zoologické společnosti) i některých států (například USA), tanzanská vláda rozhodla, že trasa, po níž mělo v roce 2015 jezdit 800 aut denně, bude odkloněna mimo území parku. Podle odhadů po ní bude za pětadvacet let jezdit milion aut ročně a tlak na zhuštění silniční sítě zesílí. Blízkost průmyslové aglomerace, která má po dostavbě dálnice vzniknout na břehu Viktoriina jezera, rezervaci patrně poznamená. Ti, kteří letos zachránili Serengeti, možná budou muset znovu vytáhnout do boje.

Eduard Stuchlík

Mládě pakoně modrého

Foto: Pavel Hruška

Mládě sýčka obecného

Sýčci dostali kroužky

Šest mláďat sýčků obecných (*Athene noctua*), potomky dvou našich chovných párů, narozené na přelomu května a června, jsme 8. června okroužkovali a odebrali jim vzorky na genetické určení pohlaví. Zoo Brno je ve spolupráci s břeclavskou pobočkou Českého svazu ochránců přírody zapojena do projektu ochrany sýčků obecných již od roku 2006, letos to ale bude poprvé, co odchovaná mláďata vypustíme do volné přírody. Ještě předtím se však mladé sovy musejí v rozletové voliéře naučit lovit živou kořist. (red)

Akvária se stěhuje

Stálá akváriální výstava, součást Zoo Brno sídlící od roku 1969 na Radnické 6, je od 1. srpna pro veřejnost uzavřena, jelikož historická budova na uvedené adrese prochází rozsáhlou rekonstrukcí. Akvária a terária se během srpna přestěhují do areálu zoo na Mniší hoře, kde budou od září vystavena na třech místech: v atriu správní budovy, v budově terárií sousedící s pavilonem Tropické království a v atriu tohoto pavilonu. Zda se výstava vrátí na původní místo, není zatím jasné. O budoucím využití objektu na Radnické 6 bude ředitel zoo jednat s vedením města. (red)

Novinky roku 2011

Skupina surikat se rozrostla o čtyři mladé samičky dovezené v dubnu z britské Zoo Twycross. Posílila tak a rozšířila náš dlouholetý chov oblíbených šelmiček z pouště Kalahari. Surikaty, které od roku 2009 obývají nový prostorný výběh u hlavní návštěvní trasy, nadchnou a rozveselí snad každého, kdo tudy prochází.

Surikaty

Do konce června se narodilo přes padesát mláďat pětadvaceti druhů. Nejvíce jsou asi vidět nosáři červení, v expozici v nástupní stanici vláčku nepřestávají skotačit čtyři mláďata i se svými rodiči. V nedalekém výběhu poskakují mezi dospělými marami stepními dvě mláďata. O bobrech a pakoních píšeme na jiném místě, krátce se ještě zmiňme o některých dalších přírůstcích. Po dvou odrůstajících mláďatech návštěvníci uvidí v expozicích kosmanů zakrslých, nejmenších opic světa, které sídlí v pavilonu Tropické království, i u dalších drobných pralesních opiček, kotulů veverovitých, zpestřujících pavilon exotických ptáků. Jako každým rokem se rozmnožila parohatá zvěř: narodili se čtyři jeleni milu, dva sobi polární, dva losi, dva jeleni sibiřští. Smečka vlků arktických, kteří se rozmnožují pravidelně od roku 2008, letos pečuje o devět štěňat, narozených samicím Alex a Claire. Také ptačí svět drží krok: kromě zmíněných šesti sýčků přišli na svět i čtyři pušťici obecní a jeden orel kamčatský. (red)

Mládě kosmana zakrslého

Štěňata vlků arktických

Losi

Dětská zoo, pohled od výběhu králíků k budově stájí a selskému dvorku

Zvířata na selském dvorku

Dva Bílí sloni přišli k nám

Mezi českými a slovenskými zoologickými zahradami má patrně nejhezčí dětský areál brněnská zahrada. V soutěži Bílý slon 2010, v kategorii Přestavba roku, totiž její Dětská zoo získala první místo. Brno navíc tentokrát zabodovalo dvakrát, odchov pěti bobrů kanadských získal v kategorii Odchov roku (savci) třetí místo.

Soutěž, jíž se účastnily české a slovenské zoologické zahrady (celkem je jich devatenáct), vyhlásilo občanské sdružení Česká zoo po šestnácté. V sále Kulturního domu ve Štramberku, tradičním místě předávání Bílých slonů, zástupcům Zoo Brno cenu předali představitelé hostitelského města a Unie českých a slovenských zoo 24. května 2011.

Brněnská Dětská zoo představuje přitažlivý svět pohádkových postav vyřezaných ze dřeva a doplněných prolézačkami, skluzkavkami a houpačkami, najdeme v ní i selský dvůr s kontaktními zvířaty a ponydrom. Vznikla v roce 2001, zásadní rekonstrukcí prošla v roce 2006, z roku 2007 pochází dnešní podoba stylové budovy stájí a poslední úpravou je nová příjezdová komunikace z roku 2010.

Dětská zoo je umístěna v horní části zahrady, nedaleko od konečné stanice turistického vláčku. Otevřené prostranství na mírném jihozápadním svahu, uprostřed zalesněných strání Mniší hory, je přeměněno v malý dětský ráj. K vysokým dřevěným sloupům, bohatě řezbářsky opracovaným, jsou ukotveny prolézačky, skluzavky a visuté lávky, doplněné postavami z pohádky Zvířátka a Petrovští, vyřezanými ze dřeva.

Dětskému areálu dominují tři expozice: výběh morčat, výběh králíků a jezírko s vodními želvami.

Nad jezírkem je zavěšena pevná síť, po níž mohou děti lézt a pozorovat život ve vodě. Ovalné výběhy morčat a králíků ohraničují kamenné terasy, přes ně mohou děti vstupovat dovnitř a zvířata brát do ruky. Do výběhů se také dostanou přes lávky a prolézačky. Uprostřed výběhů mají zvířata doupatá – výstavné zvířecí teritorium, kde nacházejí klid, kdykoli po něm zatouží.

Za vysokou kamennou zídou se nachází selský dvorek, uzavřený maketou venkovského stavení a stájemi. Na dvorku čekají na děti větší domácí zvířata, například kozy ovce, lamy, někdy tam bývá i tele (mládě tura domácího). Tato ukázka českého strakatého skotu může také posloužit jako důkaz, že krávy nejsou fialové. Ze dvorku je vidět i do stáje pro miniaturní göttingenská prasátka. V ohradce hrabe drůbež a z holubníku vylétají holubi domácí.

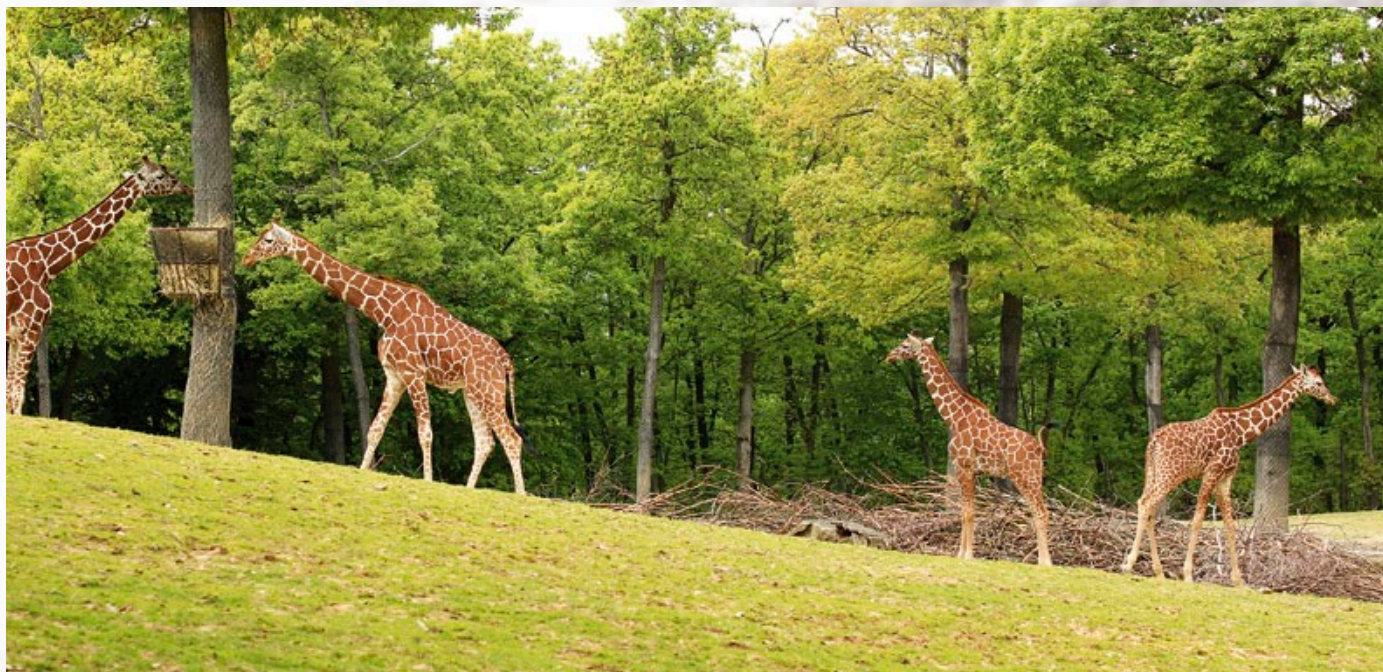
Budova stájí je vybavena mj. deseti boxy pro koně, v podkroví je umístěn seník a zázemí pro chovatele. Na Dětské zoo chováme především menší a střední plemena koní, např. irské koby, shetlandské pony, jízdní pony a miniappaloosy, ale máme i dva fríské koně. Za mírný poplatek zaměstnanci zoo koníka osedlají a děti na něm povozí. Tato služba je velmi oblíbená, je to rozhodně největší a nejpřitažlivější atrakce Dětské zoo. Chystáme se vozit děti i v kočáře, k jehož tahu si chceme pořídit chladnokrevníka (bulošského koně).

K mladým bobrům lze poznamenat, že i když už odešli do jiných zoo, za zhlédnutí jejich expozice rozhodně stále stojí – v červnu 2011 se totiž opět narodilo pět mláďat! Kanadští bobři aktivují, na rozdíl od evropských, především ve dne, a tak můžeme často vidět velké i malé bobry, jak hoduji v noře, brázdí hladinu jezírka či vylézají na jeho břeh...

Eduard Stuchlík

Bobři kanadští

Žirafy sířované, vpravo dvě loni narozená mláďata

Začíná nová kapitola chovu žiraf sířovaných

Půvabná a Váhavý, to jsou jména dvou mladých žiraf sířovaných, které se v Zoo Brno narodily v roce 2010. Ve skutečnosti jsou to překlady jmen uvedených v křestních listech a chovatelských dokladech svahilsky: samička narozená 5. září se jmenuje Ta-Bita, sameček zplodený 10. listopadu je Verst. Svahilská jména vybrala veřejnost při hlasování prostřednictvím sítě Facebook či webové stránky Zoo Brno. Slavnostní akt, při němž po křestních listech teklo šampaňské, proběhl 7. května 2011 na vyhlídce do výběhu Safari za přihlížení početného davu návštěvníků. Žirafy pokřtil marketingový ředitel Rádía Petrov Karel Krtička a ředitel zoo Martin Hovorka.

Poněkud spletitá je historie chovu žiraf v Zoo Brno. Započala v roce 1976, kdy na Mniší horu přicestoval samec Igor se samicí Lindou, oba narození v Zoo Praha téhož roku. Byly to žirafy Rotschildovy. V roce 1978 se k nim, opět z Prahy, přiřadil samec Max, který žel po dvou letech uhynul. Původní pár zůstával bez potomků a roku 1983 Linda uhynula. V roce 1987 zahrada získala ze Zoo Dvůr Králové březí samičku žirafy sířované Valiku. Její první mládě, narozené následujícího roku, však žilo jen jeden den. Protože se nepodařilo sehnat Valice partnera, byl k ní připuštěn Igor. V roce 1990 Valika porodila druhé mládě, tento křížec po dvou letech odešel do polských Katovic. V roce 1991 se Valika dočkala samce stejného poddruhu, kterým byl Dhaifu, pocházející ze

Stuttgartu. Valika ale příštího roku uhynula a Dhaifu žil v Brně sám do roku 1998. Tehdy odešel jako geneticky vhodný jedinec ke čtyřem samicím do Dvora Králové – podle dohody obou zahrad měla brněnská zoo dostat podíl z odchovů, což se také stalo.

Když se v roce 2000 na Mniší hoře objevil mladý pár Isiolo a Janin, který později doplnila i Janinina mladší sestra Janette, pro Brno to znamenalo záchranu chovu žiraf sířovaných. Isiolo, který byl v příbuzenském vztahu k našim samicím, jsme v roce 2003 vyměnili za samce Jamieho z britského Whipsnade Wild Animal Parku, což geneticky posílilo jak náš, tak whipsnadeský chov. K Jamiemu přibyla v roce 2008 třetí samice, Tasha, získaná opět z chovu ve Dvoře Králové. Janin však později uhynula.

Jamie, nositel ceněných nepříbuzných genů, svůj úkol – posílit chov žiraf sířovaných v České republice – splnil, i když takřka na poslední chvíli. V Brně zplodil tři potomky, jednoho samce a dvě samice. Nejstarší Julii, narozenou roku 2006, jsme v roce 2008 předali do královédvorského chovu (za ni jsme tehdy dostali Toshu). Až po Jamieho skonu v létě 2010 přišli na svět jeho pohrobci Ta-Bita a Verst. Janette, narozená v roce 2001 v Zoo Dvůr Králové, je matkou Julie a váhavého Versta, Tasha, narozená v roce 2006 rovněž ve Dvoře Králové, porodila zatím jen jedno mládě, půvabnou Ta-Bitu.

Stádo má nyní pět členů. Už v době křtu Ta-Bity a Versta se ve výběhu pohyboval budoucí partner

Dvouletý samec M'Toto podniká první pokusy o páření

našich žiraf, samec s rovněž svahilským jménem M'Toto (česky Dítě), narozený v lednu 2009 v Zoo Kolín nad Rýnem. M'Totovo chování krátce po příjezdu v dubnu tohoto roku dává naději, že z něj bude dobrý plemeník. Jedna z našich dospělých samic jej už – navzdory jeho nízkému věku – v době říje vyprovokovala k prvním náznakům či pokusům o páření. M'Totovým příchodem začíná nová kapitola brněnského chovu žiraf sířovaných.

Eduard Stuchlík

RESTAURACE U TYGRA

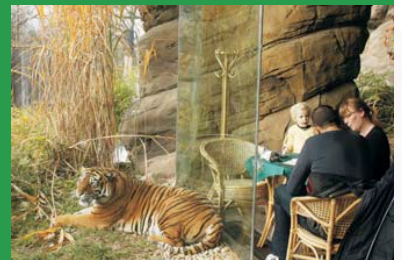
nabízí
příjemné posezení s výhledem do výběhu
tygrů sumaterských

U Tygra nemáme zavírací den
a obsluhujeme po všechny dny v roce!
Otevřeno denně 9–18 hod.
Organizované akce mohou probíhat
i mimo provozní dobu zoo

- kapacita 50 míst
- připravíme obědy pro školní výlety
a turistické zájezdy
- umožníme konání firemních akcí,
rodinných oslav, svateb, promócí
a obchodních jednání
- zajistíme odborné konference -
k dispozici je přednáškový sál
s kapacitou až 100 posluchačů,
vybavený moderní audiovizuální
technikou
- připravíme ranní a odpolední
coffeebreak a oběd formou rautu

RESTAURACE U TYGRA

NOVINKA! Pro skupiny do 30 osob připravíme
prohlídku zoo s odborným výkladem a občerstvením.
Prohlídka se může uskutečnit i ve večerních
hodinách v zahradě osvětlené loučemi

Kontaktní osoba: Petr Holinka,
vedoucí restaurace
tel.: 546 432 316
mobil: 725 176 311
e-mail: utygra@zoobrno.cz

**Zoologická zahrada města Brna
zve všechny své příznivce na tradiční**

SETKÁNÍ ADOPTIVNÍCH RODIČŮ které se uskuteční v sobotu 27. 8. 2011

Ani tentokrát se neobejdeme bez bohatého kulturního programu. Na pódiu U Velblouda vystoupí mj. taneční divadlo Mimi Fortunae, taneční skupina Abanico, divadlo Koráb zahraje pohádku, představí se judisté ze Sportovního klubu Královo Pole. Jednotlivá vystoupení propojí hudba kapely Kronek Alband.